

שִׁבְעַ - מְסַפֵּר יְהוּדֵי מְנַצְחָ!

ספּוּר לְרַכִּישַׁת מִימָנוֹת וּשְׁלִיטָה בַּשָּׂפָה הָאֲרָמִית

בַּעֲגֵרַת וּוּלְקוּסִין בְּמַדִּינַת לְטַבְיָא גַּר לֹו הַכְּמָר
הַנוֹצָרִי, רַע הַמַּעֲלָלִים וְתַאֲב הַבְּצַע, שֶׁשָּׁמוּ הָיָה טוֹדִי.
וּבַהֲהִיא עֲנִירְתָא הָהּ חַד גְּבָרָא יְהוּדָאִי, עֲתִיר טוֹבָא
ר' שְׁלֹמָה גּוֹלָד שְׁמִיָּה, דְּהָוָה לִיה מָמוֹנָא טוֹבָא וּבְתִין
רְבָרְבִין.

5

יּוֹמָא חַד, קָא בְּעִי הַכְּמָר לְמַזְבֵּן חֲבִיתָא טוֹבָא דִּיין
שָׂרְף וְלֹא הָוָה לִיה כְּסָפָא, "מֵאִי אַעֲבִיד?" – חֲשַׁב
הַכְּמָר וְאָמַר: "אִיזִיל לְשְׁלֹמָה גּוֹלָד עֲתִירָא, לְמִיזָף
(לְלוֹוֹת) מִיַּנְיָה שִׁבְעַ מָאָה רוּבַל לְמַזְבֵּן לִי חֲבִיתָא דִּיין
שָׂרְף מְשַׁבַּח, כְּדַבְּעִנָא!"

10

קָא אֲתִי טוֹדִי לְבִיתִיה דְּר' שְׁלֹמָה, וְקָא בְּעִי מִיַּנְיָה דִּיזִיזִיף לִיה מָמוֹנָא.
"אִימַת תַּהֲדָר לִי לְמָמוֹנָא?" – שָׁאַל ר' שְׁלֹמָה אֶת טוֹדִי.
"הָא שִׁבְעַ מָאָה רוּבַל מָמוֹנָא טוֹבָא הוּא?"

15

"בְּעוֹד תִּלְתִּין יּוֹמִין אֲנָא מְהֲדָר לָךְ!" – הִבְטִיחַ טוֹדִי הַכְּמָר בְּהוּ צְדָקוֹ, וְנַעֲנַע נִמְרָצוֹת בְּשִׁפְמוֹ
הַעֲבוֹת, לְמַרְוֹת שְׁבַלְבוֹ הָעֲרֻמוֹמִי כְּבָר תַּכְנֵן אִידָא לְהַתְּפִטֵר מֵהִיהוּדִי.
שָׁמַע ר' שְׁלֹמָה אֶת הַבְּטָחַת הַכְּמָר טוֹדִי, וּבְחִינֻדָּא רָחַב אָמַר: "שְׁפִיר, שִׁבְעָא הוּא מְנִינָא
דִּיהוּדָאִין, דְּאִית לָן מִילִין טוֹבָא דְּמִנְיָנָא דִּילְהוּ הָוָה שִׁבְעָא וְאִי הָכִי, בּוּדָאִי יַהֲדָר הָדִין
מָמוֹנָא לְוֹתִי בְּעַגְלָא וּבְזָמֹן קָרִיב!"

20

טוֹדִי הַכְּמָר שָׁקַל כְּסָפָא מֵר' שְׁלֹמָה, בְּזָבֹו אוֹתוֹ בְּמַהִירוֹת, וְלֹא הָוָה לִיה מָמוֹנָא לְמִיְהֲדָר
לְר' שְׁלֹמָה גּוֹלָד לֹא בְּתַר יְרָחָא וְלֹא לְבַתַּר תְּרֵי יְרָחִין. מְחַשֵּׁשׁ שָׁמָא יַפְנָה ר' שְׁלֹמָה לְבֵית
הַמְּשַׁפֵּט לְתַבְּעַ אֶת כְּסָפוֹ, וְאִזּוּ יַתְּפָרְסַם הַכְּמָר הָרָשָׁע בְּקִלוֹנוֹ בְּרַבִּים שְׁהוּא בְּגָדָר: "לוֹוָה
רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם", שָׂרִי (הַתְּחִיל) הַכְּמָר לְמִיחְשָׁב מַה לְמַיְעַבְדָּ לְר' שְׁלֹמָה, וְהִיכִי לֹא יַתְּבַעִיה
לְמִיְהֲדָר לִיה לְמָמוֹנִיה!

25

הַחֲלִיט הַכְּמָר לְאַטְמוֹנִי בְּבִיתִיה שֶׁל ר' שְׁלֹמָה כּוּזָא דְּסָמָא דְּמוֹתָא (צְנִצְנַת עִם רַעַל), וּבְתַר
הָכִי זָמֹן לְסַרְדִּיּוּטִי דְּמָתָא (לְשׁוֹטְרֵי הָעִיר) לְאַהֲדוּרֵי בְּבִיתִיה דְּר' שְׁלֹמָה (לְחַפֵּשׁ בְּבִיתוֹ)
וְאִינְהוּ יִשְׁכַּחוּ בְּבִיתִיה לְ"סָמָא דְּמוֹתָא", וְיִאֲשִׁימוּהוּ בְּעַבְרָה חֲמוּרָה שֶׁ"רָצָה לְהַרְעִיל
לְכוּלְהוּ מִיָּא דְּמָתָא וּוּלְקוּסִין!" (בְּתַקּוּפָה הַהִיא נְפֻצָה הִיָּתָה הַעֲלִילָה שֶׁהַעֲלִילוּ הַגּוֹיִים
בְּאִירוּפָה עַל הִיהוּדִים שֶׁהֵם מְרַעֲלִים אֶת הַבְּאָרוֹת וְגוֹרְמִים לְמַחְלוֹת וּמַגְפּוֹת).

30

בין רגע, הפך טדי האכזר, העצוב והמדכא להיות שבע רצון ומרצה מעצמו ומרעיון
הזדוני והמצלח שלו, וקא בעי מינוקא נוכראה שיתגנב בחשאי לחצרו של היהודי, ושהה
מתחת לחלון ביתו, ונמתין עד שר' שלמה גולד ובני ביתיה יעלו על צועם לישן. כדי שטדי
הרשע ידע את השעה המדיקת בה הלכו ר' שלמה ומשפחתו לישן, הוא צנה על הנער
דישקל עמה שבועא שרגי וידליק אותם, וזה יהיה עבורו סימן שר' שלמה כבר הלך לישן
והוא אינו רואה ואינו יודע מה שנעשה בביתו. או אז יהיה אפשר להפנס בבטחה ובדממה
למטשי (להטמיו) התם לפוזא דסמא – דמותא...

"אחוי (תאותת) לי בשבע שרגי" – בעי הכמר בשטניות מהנער הגוי - "ואנא אשלים לך
חד זהובא, שכר טרחתך... ח ח ח..."

בביתיה דר' שלמה גולד התכוננו להדלקת נר שישי של חנכה, ר' שלמה הכין כבר בבקר
למנרתיה, דהות רברבא ושפירא לחדא, כמה דנאות לעתירא דכוותיה. ברם, באותו יום
התקדם לו הכל בעצלתים, הקונים בחנותו התמהמהו מלסיים, העגלון שלו בושש מלבוא,
ור' שלמה אתא לביתיה באחור רב. וכד אתי לביתיה ברך: "להדליק נר חנכה", "שעשה
נסים לאבותינו" וקא אדליק במנרתיה שית שרגי וחד שמשא, שבועא שלהבתין קדישין
דשרגי – דחנכה...

הכמר כבר עמד הכן ובגדה פוזא דסמא דמותא, והנה, מה הוא רואה?! הוא רואה 7
שלהבות מרצדות בסמוך לפתח הבית... "התכנית מתחילה ברגל ימין" - הרהר הכמר
בלבו - "אנא שהי (אמתיו) תו כמה רגעין ואיזיל למעבד ליה ליהודי, סוף מר. ח ח ח..."
לאחר דקות מספר, הכמר אזיל בשתיקותא, כשנעלי בד לרגליו, כדי שלא לגרם לרעש
מיתר, היכול להעיר משנתם את ר' שלמה ומשפחתו, ועייל לביתיה דר' שלמה פוזא
דסמא דמותא בגדיה. טדי קא אסק לפנותא (לחלון), ולא שגי ליביה, דכולא בני ביתא
יתבו בשתיקותא סמיך למנרתא ומסתכלים בדבקות על הנרות הדולקים בהוד ובהדר...
לפתע נדהמו משפחתו של ר' שלמה, לראות זוג נעלי בד משתחלות מהחלון, ובעקבותיהם
נכנס לתוך החדר "מידענו" – טדי הכמר.

ר' שלמה ובניו, שלא היו בטלנים, הזדרזו לקיים את הפסוק "לעשות נקמה בגוים..."
ונכבדיהם בכבלי ברזל", ולהדא תפסו ליה פולחו בגדיה וברגליה, וקשרוהו, וזמינו
לסרדיוטי, שתפסו אותו "על חם", ו"פוזא דסמא" בגדיה. הסרדיוטי הובילוהו לבי
אסירי, כהמשך הפסוק "לעשות בהם משפט", ובמשפט הפומבי שנערך לו, קא פסקו
שופטא, דטדי יתיב בבי אסירי עד יומה אחריתא!

הסוהר שליווה את טדי, שמע דטדי קא מלחש, הטה הסוהר את אָזְנו, ושמע שהוא אומר
"אכו, שבע זה מספר יהודי!"

(מעבד מתוך העלון 'פתגמין דתלמודא')

השיבו על השאלות :

1. מדוע הָצַרְךָ הַכֹּמֵר לָלוֹת כָּסֶף מִרִ' שְׁלֹמֹה גוֹלָד?

---

2. ר' שְׁלֹמֹה הָיָה בְּטוֹחַ שֶׁהַכֶּסֶף שֶׁהִלִּיחַ לַכֹּמֵר יִחְזַר אֵלָיו -
בָּסָסוּ מִשְׁפָּט זֶה עַל פִּי הַכְּתוּב בַּסְּפֹר.

---

3. בְּשׁוֹרוֹת 18-19 כְּתוּב: שִׁבְעָא הוּא מְנַיֵנָא דִּיהוּדָאין -
כְּתַבו 5 דְּבָרִים בִּיְהוּדוֹת הַקְּשׁוּרִים לַמְּסָפֵר 7.

---

4. הֶעֱתִיקוּ מִהַסְּפֹר 5 מַלְיָם בְּאַרְמִית מִמְּשַׁפַּחַת הַמַּלְיָם 'מִהַדְרִין'.

---

5. בְּשׁוֹרוֹת 24-25 כְּתוּב: : וְהִיכִי לֹא יִתְבַּעֲיָה לְמִיְהוּדָר לִיָּה לְמַמּוֹנִיָּה! -
כִּיצַד תִּכְנֶן הַכֹּמֵר לֹא לְשֵׁלִם אֶת חוּבוֹ לְרִ' שְׁלֹמֹה?

ב. מדוע בָּחַר דְּוָקָא בְּעֵלִילָה זוּ?

---

6. הַכֹּמֵר טָדִי בְּקִשׁ מִהַנְּעַר הַגּוֹי לְהַדְּלִיק נֵרוֹת - מַדּוּעַ?

א. כְּדִי שֶׁהַנְּעַר יוּכַל לְרְאוֹת וְלַעֲקֹב אַחַר רִ' שְׁלֹמֹה וּמִשְׁפַּחְתּוֹ.

ב. כְּדִי שֶׁיּוּכַל לְסַמֵּן לַכֹּמֵר שֶׁרִ' שְׁלֹמֹה וּמִשְׁפַּחְתּוֹ כָּבֵר יְשָׁנִים.

ג. כְּדִי שֶׁיּוּכַל לְהַסְתַּוֵּב בְּבֵיתוֹ שֶׁל רִ' שְׁלֹמֹה בְּלֹא חֶשֶׁשׁ.

ד. הַכֹּמֵר רָצָה לְנַצַּח אֶת הַדְּלִקוֹת הַנֵּרוֹת שֶׁל רִ' שְׁלֹמֹה.

7. מַדּוּעַ הַדְּלִיק רִ' שְׁלֹמֹה 7 נֵרוֹת דְּוָקָא?

א. כִּינּוֹן שֶׁהַמַּעֲשֶׂה אַרְעֵי בְּלִיל שְׁבִיעֵי שֶׁל חֲנֻכָּה.

ב. הַמְּסָפֵר 7 הוּא מְסָפֵר יְהוּדִי וְרָצָה לְהַכְשִׁיל אֶת מְזֻמָּתוֹ שֶׁל הַכֹּמֵר.

ג. כִּינּוֹן שֶׁהַמַּעֲשֶׂה אַרְעֵי בְּלִיל שְׁשֵׁי שֶׁל חֲנֻכָּה - בּוֹ מִדְּלִיקִים 7 נֵרוֹת.

ד. רִ' שְׁלֹמֹה יָדַע עַל מְזֻמָּתוֹ שֶׁל הַכֹּמֵר וְרָצָה לְהַטְעוֹתוֹ.

8. בַּשׁוּרָה 43 כָּתוּב: ר' שְׁלֹמֹה אָתָּא לְבֵיתִיהָ בְּאַחוּר רַב –
מִדּוּעַ הִגִּיעַ ר' שְׁלֹמֹה לְבֵיתוֹ בְּאַחוּר?

---

9. כָּתְבוּ בַלְשׁוֹנְכֶם אֶת הַמְשָׁפָּטִים הַבָּאִים:

- אֵימַת תִּהְדָּר לִי לְמִמוֹנָא? : _____
- וְלֹא הָוָה לִי כֶסֶפָא : _____
- וְלֹא שָׁוִי לִיבִיָּה : _____
- אִיזִיל... לְמִיזָף מִינִיָּה : _____
- תִּפְסֹו לִיָּה כּוּלְהוּ בְּיַדִּיהָ וּבְרַגְלֶיהָ : _____

10. כָּתְבוּ אֶת הַמְּלִים/הַבְּטוּיִים הַבָּאִים בְּאַרְמִית (מְלִים מִהַקְטָע).

- אִישׁ עֶשֶׂיר : _____
- בָּתִּים גְּדוֹלִים : _____
- מִסְפָּר יְהוּדִי : _____
- שׁוֹטְרֵי הָעִיר : _____
- עֶשֶׂיר מְאוּד : _____

11. פְּרוֹשׁ הַבְּטוּי 'הַתְּחִיל בְּרַגְלֵי יָמִין' (שׁוּרָה 47)?

- א. כָּל דְּבָר שְׁעוֹשִׂים, יֵשׁ לְהַתְּחִיל אוֹתוֹ בְּצַד יָמִין.
- ב. לְהַתְּחִיל כָּל דְּבָר בְּצוּרָה נְכוֹנָה.
- ג. הַחֵל בְּהַצְלָחָה, הַתְּחִיל בְּצוּרָה טוֹבָה.
- ד. סִיּוּם רֵאשׁוֹן, סִיּוּם מְצָלַח.

12. הָאֵם יֵשׁ קֶשֶׁר בֵּין שֵׁם הַסְּפּוּר לְתַכְנוּן? הַסְּבִירוּ.

---

13. כָּתְבוּ אֶת הַמְּסַפְּרִים הַבָּאִים בְּאַרְמִית:

- 1 : _____
- 2 : _____
- 6 : _____
- 7 : _____
- 30 : _____

באורי מלים

מתחיו קו בין המלה לביאורה.

חלון	☐
חדשים	☐
כד	☐
שלָהֶם	☐
שוֹטְרִים	☐
עיר	☐
בֵּית סֵהָר	☐
נרות	☐
עָשִׂיר	☐
הִרְאָה	☐
מִסְפָּר	☐
טוֹב, יָפֵה	☐
רַעַל	☐
הִגִּיעַ, בָּא	☐
כְּמוֹתוֹ	☐
גְּדוֹלִים	☐
כָּרְאוּ, כִּיָּאָה	☐

☐	עֵתִיר
☐	שָׂרְגִי
☐	רִבְרִבִּין
☐	סִרְדִּיוֹטִי
☐	מָתָא
☐	בֵּי אֶסִירִי
☐	מִנְיָנָא
☐	דִּילְהוּ
☐	כּוֹזָא
☐	כּוֹתִיָה
☐	יֶרְחִין
☐	שִׁפִּיר
☐	אָתָא
☐	כְּדִקָא יָאוֹת
☐	סָמָא
☐	כּוֹוֹתָא
☐	אָחוּי